

EGODNJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

LE 38.

V Četerik 19. Kimovca.

1850.

Sedajni obšir katolske cerkve.

Spisal Valentin Sezun.

XIII. Avstriansko cesarstvo.

14. Ogersko.

(Dalje.)

Kralja Albert in Ladislav V.

Kralj Sigismund je umrl v l. 1437. Ogri so zdaj izvolili enoglasno za kralja Alberta avstrijskiga, ki je bil oženjen z Elizabeto edino hčerjo Sigismunda in njegove druge žene Barbare iz Celja. Spet so perderli Turki; cez 70.000 ljudi so vlekli iz Sedmograškiga v sužnost. Albert je v ti vojski zbolel in 27. kozoperska 1439 v Nesmilu nad Ostrigonam umrl, in še le 22. svečana 1440 potlej mu je bil sin Ladislav rojen. Nevarnost, v kateri je bila dežela zavoljo Turkov, je ogerske pervake permorala, de so si Vladislava iz Poljskiga kralja izvolili, in zdaj se je jel na Ogerskim v bojih s Turki svetiti slavni vojšak Janez Huniady, sin Elizabate Morsinani in kralja Sigismunda. Premagal je bil popolnoma nar serčnejši poveljnike sultana Murada II. v l. 1442—1444, in persel ze noter na uno stran Balkanskih gora do hriba Kunobica. Murad II., izmed vsih sultanov nar bolj človeški in verh tega zapleten v prepire s Karamanskim knezom v Azii, je zdaj Ogram mir ponudil, kateri so ga tudi sprejeli v mal. serp. 1444, kralj Vladislav I. ga je poterdil s persego na evangeli. Turk pa na Koran za 10 let. Kmalo potem sta Vladislavu I. pisala gerski cesar Janez Paleolog in poveljnik združeniga brodovja kristjanov kardinal Franc Kondolmieri, de ima sultan v Azii s sovražniki opravit, in de združeno brodovje papeža Evgenia IV. genovansko, beneško in francosko v Helespontu stoji, in bi se torej sultan iz Azije mogel v Evropo verniti. Verh tega so bili še kralja v svoji napčnosti pregovorili, de ni dolžan Turku s persego poterjeniga miru deržati, ker je bil mir brez poveljenja družih kersanskih vladarjev storjen. Tako je Vladislav v kimovcu 1444 spet s komaj 20.000 vojakov vojsko perčel, valaški knez Drakul mu je dal 4000 mož na pomoč in ga je resnobno opo-

minjal, ne naprej iti, ker sultan ima več ljudi, kadar je na lovu, kakor je ta kersanska armada. Ali zastonj, Vladislav I. se zanasa na pomoč Gerkov in Lahov in gre le naprej do Varne blizo Cerniga morja. Tukaj pa mu stoji, o groza! Murad II. s silno tramo Turkov nasprot. Ker namreč sultan cez Helespont ni mogel priti, so mu genovanski kupci, ki so per Carigradu stanovali, celo armado za svojih čolnih cez Rospor prepeljali, ker so za vsariga prepeljaniga Turka I cekin plačila dobili. O gerda lakomnost genovanskih kupcev! Vonder so se kristjani dobro deržali, Murad II. je ze hotel zbežati, le njegov begler beg Karadsa ga je se preprosil ostati, — kar je Vladislav I., ki je bil predalec ze persel, s svojim ranjenim konjem padel. Hitro plane k njemu star janičar Hodša Hif, mu odseka glavo in jo na sulici nataknuje k Murodu II. pernese. Skorej vsa kersanska armada je bila pobita, tudi so v ti strasni bitvi konec vzeli škofje iz Erlava in Veliciga-Varadina in kardinal Julian Cesarini, na kteriga pergovarjenje se je bila vojska začela (10. listopada 1444). Komaj je bil Turkam odšel Janez Huniady, kteriga je bila bozja previdnost izvolila, se dalej se za kersanstvo zoper Turke bojevati. —

Kraljeval je zdaj Ladislav V., sin Albertov; viteški Janez Huniady je v tem casu podperan od sv. Janeza Kapistrana Turke per Belimgradu popolnoma udaril (1456); sultan Mohamed II. je zbežal noter do Sofije na Bulgarskim. V spomin te zmage je papež Kalikst III. praznik Kristusoviga spreminjenja na gori Tabor postavil (6. vel. serp. 1456.) Ladislav V. zapeljevan od Ulrika Celjskiga je bil Huniadu malo hvaležen: 23. kozoperska 1456 je ta verli mož umrl obžalovan od celiga naroda in kersanstva, kteriga bramba je bil. Trikrat je Ulrik iskal Huniada po tolovajsko umoriti, ali njegovim naklepam se je vedel ta mož umakniti. Zdaj pa sta mogla Huniadova sinova Ladislav in Matija Ulrikov serd občutiti. Kralj Ladislav je persel po Donavi bojise ogledat, z njim tudi hudobin Ulrik Celjski grof. Ta je bil serbskimu despotu, svojimu tastu pisal, de mu bo kmalo poslal za igro dve krogli, t. j. glavi Huniadovih sinov:

ali pismo je dobil miadi Ladislav Huniad v roke in je Ulriku ob perložnim času njegov grozoviten naklep očital. Ulrik serdit, popade za meč in rani Huniada na roki in na glavi. Ta je zavpil, planili so Ogri k ranjenemu Huniadu in Ulrika ubili. To se je godilo v Belgradu, ko je kralj Ladislav V. tam bil. — Kralj Ladislav je sicer Elizabeti, vdovi stariga Huniada obljubil, de se ji ni nič bati za njena sinova, prejel je bil tudi sv. Obhajilo s tim dvema ob enim skupaj, ali ko je peršel v postu l. 1457 v Budim, je ukazal oba Huniada zapreti, in obsodil Ladislava čez tri dni potlej k smerti. Ladislav Huniady je bil še le 24 let star; oblečen v drago oblacilo, ki ga je bil popred od kralja dobil, je sel sereno na moriše, si poravnal lasje in klečč rabeljnu vrat ponudil. Ali od strahu ali od sočutja, de mora tako mlad gospod umreti, mahne rabelj trikrat po njem, brez de bi ga bil smertno ranil. Zgodovinarji pravijo, de je Ladislav zdaj vstal. Boga in pravico za pričo svoje nedolžnosti vzel, in glasno zavpil, de ne sme več udarjen biti, ker je četerti udar prepovedan, in de je Bog to čudo perпусти, de bi vsak vidil, de Huniad ni kriv. Ali nekteri dvorniki, ki so s kraljem na moriše gledali, sorabeljnu zugal, in še le s petim udaram je Ladislavu glava odletela. Njegov mlaji brat Matija pa je bil v ječo veržen. — Kralj Ladislav V. je bil tistikrat 48 let star, ravno se je v Pragi za zenitev s francosko princezjo Magdaleno perpravljaj, kar so se mu čeva vnele in čez 36 ur je umerl. (24. listopada 1457.)

(Dalje sledi.)

Fajmošter vzamejo slovo od svoje fare; farmani se pri svojim fajmoštru poslové.

Zadnji dan pretečeniga mesca je bil dan velike splosne žalosti v Iderskim mestu, zakaj ta dan je Idria zgubila svojiga draziga fajmoštra, v resnici po Kristusovim zgledu dobriga pastirja, ki je sebi izročene ovčice že v dvanajsto leto pasel. Veliko veliko ima Idria svojimu nekdanjimu fajmoštru zahvaliti. Nočem pripovedovati, kaj so vse pri cerkvah storili, le toliko rečem, de je veselje iti in biti v bozji veži, bodi si v kteri hore zdaj, ktere so z vsim potrebnim dobro in za dolgo previdene zapustili in jako oleptičili. Bili so ie za dobro vneti in goreči; delali so neutrudeno za sebi izročene; goreči in vneti na priznici in v spovednici so tudi podpirali vse reveže; bili so vdovam zapušenim in ubogim sirotam oče; podpora in tolažnik bolnikov sploh, posebno umirajočih, ni ga bilo vremena, ne ponočne ure, de bi se bili zballi, iti k temu, ki je njih pomoči potreboval; veliko noči so prečuli pri umirajočih. — Bili so prijudni in prijazni z vsakim, tako visjiga kakor nizjiga stanu; sleherniga so z dobrim svetam podpirali, ki se je k njim zatekel. In tacih ni bilo malo! to ve povedati, kdor je kolikaj z njimi opraviti imel, zakaj skoraj ni mogoče bilo, jih same najti, še od jedi so vselej radi vstali, če je kdo govoriti želel z njimi. Ni ga skoraj od odraseniga človeka do šolskiga otročica, de bi njih pomoči ali sveta potreboval ne bil v eni ali drugi reči, in de bi mu pomagali ne bili. Dobro so storili, saj storiti zelci vsacimu, hudega nobenimu ne; zato so jih pa tudi vsi, domači in ptuji blizaji ali daljni, od starčika do majhniga šolarja, ne samo visoko spoštovali, temuč jako tudi ljubili.

Ljubili jih morebiti samo tisti niso, kterih hudobijam so se po vsi svoji moči vstavljali, tode le toliko

časa ne, dokler se prepričali niso, de se le za njih časno in večno srečo trudijo. Spoštovanja jim odreci pa nihče ni mogel, tudi njih sovražnik ne — če so kteriga imeli — pa se ve, de je bil kteri, ker nobedin ni brez njih, saj še sam Jezus ni bil; kako bi hotel njegov služabnik, kaj taciga tirjati? — Takiga moza zgubiti, od taciga fajmoštra se ločiti, od njega slovo vzeti, se ne zamore brez velike žalosti?

Kako dragi in ljubi so bili svojim farmanam, je poslednji teden njih tukajšniga bitja pokazal, posebno zadnja nedelja, pretekliga petka večer in jutro sabote.

Kakor za svojo drago družino vneti in skerbnioče ne more na kaki daljni pot se podati, še manj pa od nje za vselej na tem svetu se ločiti, de bi od nje slovesa ne vzel ter jo komu ne priporočil; tako se tudi nekdanji Iderski, zdaj Krajnski fajmošter brez slovesa od svojih ovčice ločiti niso mogli. Kako je pa bilo pri tem poslovljenji, bo le tisti prav zapopadel, kteri je vidil in slišal, kar se je godilo, prav popisati se ne da, zato le nekoliko neznanim, naj si torej bravec sam več misli, še tako živo premišljevanje ne bo resnice presešlo.

Prostorna lepa farna cerkev sv. Barbare in sv. Ahacija je bila zadnjo nedeljo v pravim pomenu natlačena z ljudmi ne samo z domačimi ovčicami, temuč tudi s ptujimi iz vsih sosednih fara, in vender je moglo veliko ljudstva zunaj cerkve ostati. S težkim sercam je sleherni z doma šel popred, kakor po navadi, ker se je bal prepozno priti in zunaj cerkve ostati, kar se je vender nekterimu ne mislečimu primerilo. Marsiktera solza se je lisketala v očeh že v cerkev gredočih; sicer se mnogo govorjenja stori v cerkev grede, to nedeljo pa je vse tiho zamišljeno šlo. — Kakih pet minut pred desetimi po navadi pevkinje pesem pred pridigo zapoje, in tako dolgo pojo, de odzvoni, večidel pridigar še nekoliko na priznici kleče čaka, de odpojejo, to nedeljo pa že pred desetimi petje utihne. Ko kladvo pervikrat vdari na deset, zvonovi že vkup zazvone, pri zakristii pa mali zvonček začingelinčka, — in pridigar je že na potu na priznico. To nedeljo je zadnjikrat zapel našimu fajmoštru, je vsak mislil pri sebi in to zadnjikrat je kot ostri meč v serce seglo. Ko gosp. dehan na leco stopijo, z nekoliko premenjeno in ginjeno besedo — tudi oni so čutili, kaj se pravi duhovnimu pastirju, posebno pa fajmoštru zadnjikrat iti na priznico, na ktero so oni skorej 12 let hodili — poslušavce z „hvaljen bodi Jezus Kristus“ pozdravijo.

(Dalje sledi.)

Razgled po keršanskim svetu.

V Benetkah so 2. veliciga serpana Jezuiti, kterim je sloviti učeni oče Ferrari vodja, zopet v svojo lepo cerkev peršli. Kardinal sami so veliko mašo imeli, per kteri so več sto vernikam zakrament presvetiga rešnjiga Telesa, in veliko otrokam zakrament sv. birmo podelili.

Časniku „Constitutionel“ se 24. vel. serpana iz Rima piše: Perve dni mesca kimovca bo skrivni zbor za volitev kardinalov. Trinajst vikših duhovnov bo kardinalski klobuk prejelo. V Rimu se nezadovoljnost čuti, ker so večidel ptujci, kteri bodo ta bart to čast dobili. Med temi so trije francoski vikši duhovni nadškofje Remski, Besaneonski in Tuluški; trije nemški: nadškofa Keinski in Olomuški in Brezlavski knezoskof; dva španska: nadškofa Toleski in Sevilski; en angleski: prečastiti Cosenzi; in trije rimski: Fornari, apostolski poslanec v Parizu, Fornari, namestni predsednik v Rimu, in Pecci, Gubiški škof.

Laško. Iz Turina se časniku „Univers“ tole piše: „Sovražno početje piemonteskiga ministerstva zo-

per katolsko cerkev že žalostne nasledke rodi. V Turinu perpravljajo cerkev in šole za krivoverce. V ta namen so jim že samostan prepustili, iz kteriga so, ni davno tega, redovne spodili: velika pregreha zoper postavo, ktera katolsko vero kot edino deržavno vero spozna. Sikardi in njegovi tovarši tedej krivoverstvo vradno na Laškim vpeljujejo, kjer ga dozdej nobena deržava spoznala ni. — Od Turinskiga nadškofa v Fenestrelli časnik „Campana“ to perpoveduje: „Dali so mu stanovanje v terdnjavi sv. Karlna v hiši, ki je na levo od vrat blizo poglavarjeve hiše, in ki je ločena od hiše, v kteri so deržavni jetniki in hudodelniki zaperti. Sobe ima v drugim in tretjim nadstropji. Per njem stanujejo njegov tajnik Davizo in njegovi služabniki, s kterimi po volji govoriti sme. V eni teh stanic je altar, per kterim mašuje. Okna so proti terdnjavskimu dvoru obrnjene, ker pa preveč sapa vleče, se jih nadškof le malokrat poslužiti zamore. Ne on, ne njegov tajnik in njegovi služabniki ne smejo z nobenim govoriti; obiskuje ga le poglavar Alfredo de Nonnay, kteri mu vse spoštovanje skazuje. — Ima se še precej dobro; je rad, pa kakor popred prav zmerno; ali tesno življenje mu vunder tolikanj škoduje, de so mu že enkrat pijavke staviti mogli. — Kuhar in zdravnik smeta k njemu le od straže spremljana, in per prihodu in odhodu ju na tanko preiskujejo. Še v jedilih gledajo, ko bi bile kake pisma v njih skrite. Vunder je pa nadškof po navadi pokojin in vesel.“ — V Rimu si vsi poslanci perzadevajo Sardinijo in Rim pomiriti; v tem oziru je to pomniti, de je katolska cerkev, ona, ki je ljuba mati vsih vernih, zlo zlo odjenljiva v nebistevnih rečeh; ali postavljena ji je tudi meja, per kteri mora reči: Dalje ne moremo.

Pariz. Blizo nasipa „Mont-Parnasse“ so veliko zemljiše kupili, de bodo na njem samostan za frančiškanarje zidati. Ti hočejo merlice tega revniga mestniga kraja brez plačila na pokopališe spremljati. — Nadškof so ukazali vse stacune, ktere so do znotrajne cerkve segle, in kjer so svetinje, škapulire itd. prodajali, zapreti. Na cerkve se tudi več oznanila ne nabijajo.

London, 31. vel. serpana. Več časnikov je večraj naznanilo, de se je imenitni Fielding, pervorojeni Denbiškiga grofa, ud deržavniga zbora, v katolsko cerkev vernil. Obnašanje Kanterburskiga nadškofa in družnih škofov v Gorhamovi pravdi ga je nagnilo deržavno cerkev zapustiti. Časnik „Morning Herald“ se nad tem silno jezi; ob enim pa tudi več družih spreobrnjenecov opomni, med drugimi svakinje Oksforskiga škofa (je druga od une, ki se je že poprej spreobrnila) hišnice, učence v hiši cerkvice svete Margarote; 5 duhovnov te cerkvice je v pretečenih 3 letih deržavno cerkev popustilo, in „Morning Herald“ terdi, de bo tistih 1500, kteri so se veliciga Puzeskiga zbora vdeležili, preden bo leto preteklo, ravno to storilo. Upamo, de se bo to tudi zgodilo; imenitni Fielding je bil predsednik v nadomestivnim zboru (prostor je bil namreč premajhn za vse deleznike; zato je bil še drugi zbor v drugim kraju); takrat se je silno potegoval, de bi anglikanske cerkve ne zapustili; in to mu zdaj časniki očitajo. Kakor se sliši, je Fieldingov oče silno bogat. — Časnik „Tablet“ tudi opomni spreobrnjenja častitiga Bathursta, kteri je preden se je v katolsko cerkev vernil, faro popustil, ki mu je na leto 11.000 goldinarjev donesla. — Preden se je Dr. Wiseman v Rim podal, je krize in svetinje za spomin delil in blagoslovil družino, ki se je za slovo v hiši imenitne Fitz-Geralde zbrala.

London 3. kimovca. V Greenwich-u (blizo Londona) imajo mornarji, ki so že doslužili in zdaj v ondotni lepi bolnišnici prebivajo, lepo cerkev, ki je v čast

Marije, prečiste device, zidana in se Morska Zvezda imenuje. Stroški že znesejo 90.000 goldinarjev; pa altarji še niso napravljeni; upajo pa, de se bo služba božja že v tem mescu začela, akoravno ne vedo, odkod de se jim bo pomagalo. Častitljivi Oče North je dozdej ves denar naprosil, kakor je častitljivi Dr. Doyle cerkev sv. Jurja z milimi darovi dozidal, ktera je zdaj nar veči katolska cerkev na Angleskim. Take delanapravi zaupanje v Boga in terdna volja kristjanov. — Iz Glasgowa na Šotskim se časniku „Tablet“ piše: „Zmed plemenitažev in duhovnov šotske cerkve se jih je tukaj sicer še malo v katolsko cerkev vernilo; pa se vunder tudi tukej cerkev silno razširja. V pretečenih 10 letih se je 46 novih cerkva zidalo in duhovnov se je za 50 pomnožilo; mile sestre se tudi vedno bolje razširjajo, in v vsakim mestu v Šotii se jih na sto posebno zmed delavnih družin v katolsko cerkev verne. Nimam ravno veliko znancev, bi pa vunder 200 tacih lahko imenoval, ki so bili popred krivoverci, ki so pa zdaj dobri katolčani.

Dublin 30. vel. serpana. Neki katolčan, ud deržavniga zbora, je dal svojiga sina na morje, de bi vikši morsk vojak postal. Ker je pa slišal, de morajo ob nedeljah vsi per anglikanski službi božji biti, je prasal nadškofa Cullena, ali bi ne smel njegov sin tudi pričujoč biti. Nadškof mu je odrekel; njegovo pismo se je poglavarju morskih vojakov poslalo, kteri je sina od te naprave oprostil.

V Turinu na Sardiniskim se srenja protestantov zbora. Ni se temu cuditi. Ministri kralja Viktorja Emanuela II., ki na lovu kratih čas vživa, zapirajo sv. katolski cerkvi zveste škofe in druge duhovne — in podpirajo vsako gibanje, ki se zoper katolsko cerkev vzdiguje. — Ravno se sliši, de bo perviga ministra d'Azeglio sorodnik, ki je zdaj sardiniski poslanec v Londonu, se oženil s hčerjo lorda Minto. Ta Minto je pa v l. 1848 kakor poslanec lord Palmerstona po Laškim hodil, in puntarje zoper katolsko cerkev in postavne vlade šuntal.

Kako demokrati s katolsko vero delajo, se prav v Soloturnu na Svajcarskim vidi. Med procesjo na dan sv. rešnjiga Telesa so se vojaki eksercirali, kakor ob delavnih. Cerkve ob nedeljah so skorej prazne. Otroci ne molijo nikoli v šoli in ne gredo med tednam k sv. maši. Per zvonenji angeloviga česenja se tudi otroci ne odkrijejo. Sivarji, čevljarji, mizarji, mesarji in stacunarji opravljajo svoje dela ob nedeljah kakor druge dni. In vunder je Soloturn sedež bazelskiga katolskiga škofa! Ali kaj zamore ta, ker so deželni vladarji polni demokratskiga in antikristoviga duha!

Dunaj. Perve duhovne vaje, ki so se bile 2. tega mesca zacele, so že minule. Vdeležilo se jih je 86 duhovnov; pa še več bi se jih bilo snidilo, ko bi prostora no bilo zmanjkalo. Veliki škof sami so jim vsak dan ob sedmih maševali, pa tudi po tem govore poslušali, ki jih je duhovni vodja štirikrat na dan s takim prepričanjem in s tako gorečnostjo imel, de so bili vsi pričujoči razsvitljeni in vneti. Ta gospod je pa Riegler, učenik in krizansk duhoven iz Tridenta. Kakor nas pa take novice veselé, ravno tako nas mora serce boleti, če pomislimo, koliko hudiga tako imenovani Rongeanci ali današnji nejeverniki temu mestu perzadevajo. Nevedne in neumne ljudi slepiti, kakor ko bi se v Boga verovali, ob enim pa peklenske nauke v njih serca zasejati, so si celo moliti zmislili. In od te molitve nam časnik „Oesterreichischer Volksfreund“ to le perpoveduje: Ko pridem v hišo Najbavskiga predmestja, slišim iz na pol odpertih dur mil glas sedem ali osem let stariga otroka. Nekaj iz radovednosti nekaj iz milovanja

pregledam v sobo. Pred ubogim dečkam stoji jezna mati ter mu s palico v roki pravi. Boš precej molil ali ne? Otrok se tresne ter tako moli: „Oče naš, kateri si v nebesih. Posvečeno bodi tvoje ime. Pridi k nam tvoje kraljestvo. Zgodi se tvoja volja; „stori pa tudi, da se zgodi volja ljudstva!“ Daj nam dans naš vsakdanji kruh; „in ki bribe in doline poravnaj, naredi tudi, da si bodo bogatini in siromaki enaki! Odpusti nam naše dolge, in nas ne vpelji „v skušnjavo, ko bi imelo vse na staro priti. Temuč reši nas od trinogov, pokončaj cerkveno vladijo in duhovne in daj nam svobodo in enakost! Tedaj te bomo hvalili vekomaj. Amen“. Če se taka godi, smemo res prav srečne prihodnosti pecakovati! —

Iz St. Jungerte na Poharjeh S. kimovca 1850. Pridni Zrečki farmani so pod vodstvom svojiga skerbniga fajmoštra g. Franceta Kešman-a celo cerkev malati in tri oltarje s pridišnico vred iz noviga narediti dali. I. kimovca t. l. so milostljivi Lavantinski knezoškof Anton Martin iz sosebne prijaznosti — te nove reči v Zreče blagoslovit prišli. So iz pridišnice ginljive besede govorili; — potem zakrament s. birme (samo za Zrečko faro) delili in poslednjič spred oltarja zopet otroke, starše in botre — po potrebi sedajnih nevarnih časov podučili.

Tudi St. Jungerski farmani (pri Kunigundi) na Poharjeh so ravno tistimu mojstru, namreč g. Janezu Ranguzu iz Vojnika en nov oltar v kapelo matere Božje narediti in vso kapelo — zlo učenimu malarju g. Dragotinu Warth-u iz Kamnika na Krajskim malati dali. Razum svečnikov in nekoliko od tabernakeljna — je že vse dogotovljeno. Malar g. Dragotin Warth je oltar in kapelo, kakor tudi še več drugih reči po cerkvi in v farovski tako lepo in umetno zmalal, da vsakimu, naj si bo gospod ali kmet, prav dobro dopade.

G. Dragotin Warth je na Wirtenberskim rojene; se je svoje umetnosti v več poglavitnih mestih Evrope učil, kakor v Monakovim na Bavarskim, na Dunaji, v Pešti. Delal pa je, dokler se ni na Krajskim oženil, tako rekoč po celi Nemčiji, v Svajcu, v Slezvig-Holštajmskim, v Danii, s Nizkozemljskim, v Holandii, na Francoskim, na Poljskim, Ogerskim in na Horvaškim.

V poglavitnim mestu Francoskiga v Parizu je skoraj dve leti umetalne malarije pogledoval in malal; tako tudi v Monakovim na Bavarskim, kjer se nar umetalnejši malarije iz cele Evrope viditi zamorejo. G. Dragotin Warth je dogotovljen umetelnik — sosebno kar cerkveno malarija zadene; toraj je za toliko več priporočena vreden, ker je tudi mirniga — pravo katolskiga zadržanja in čeravno rojen Nemeč, velik prijatelj slovenskiga ljudstva in jezika. Ze dobro slovensko govori; ilirsko pa tudi že dobro piše; — ker se je ilirsko ali horvaško iz slovnice naučil.

V Moravcah 16. sept. Tudi naša dolina je čast in veselje imela, slavniga gosp. Dr. Knoblerja viditi in pozdraviti. Včeraj so bili v Kamniku, iz Kamnika so se na Berdo podali; in zvečer ob šestih so se z Berškim gosp. fajmoštram k nam perpeljali. De so se gosp. tehant Tomann s svojimi duhovni neperčakovaniga dohoda močno razveselili, ni treba opomniti. Med večerjo so nam marsiktero čudno in ginljivo od ljubih zamorcev in njih zemlje in od svojih ondotnih pergodkov povedali. Njih beseda je premišljena in olikana in obnašanje prav ljubeznjivo. Ljudje so se zlo čudili in popraševali, kdo de so ptuji gospod z brado in po turško oblečeni? — in zvedsi, de so Krajne, zdej generalvikar in oznanovavec svete vere v dozdej neznanim sveti per zamoreh, so se radovali in veselili sreče, jih viditi, zlasti

ker so eni pametne kmete, ki „Danico“ in „Novice“ bero, že zdavnej in nar več v poslednjih dneh od slavniga gospoda Dr. Knoblerja perpovedovati slišali.

Zjutrej so z veliko pobožnostjo šesto mašo brali, h kateri je z velikim zvonam pozvonilo. Per oltarji so jim praznično postregli, in na kori so orgle in dekleta pele. Nenavadno veliko ljudi je bilo zbranih, in gotovo je iz veliko sere molitev za njih srečo v nebo puhtela.

Po maši so jih ljudje zunej cerkve čakali, da bi jih iz zakerstije priti vidili. Od vsih strani so bili spoštovavno pozdravljeni, in veselilo je ljudi viditi, kako prijazno so se za pozdrav z roko zahvalili po ptuji šegi. — Vsakimu je žal, kdor je tega gospoda viditi zamudil. —

Ob devetih so jih gosp. tehant na Vače peljali, in so jih popoldne z ondotnimi gospodi noter do železnice spremili, po kateri so se gosp. Knobler v Ljubljano vrnili.

Bukvic, ktere mislijo na svitlo dati, naj se brez skerbi prav veliko natisue; gotovo se jih bo toliko spečalo, kakor malokterih kdej.

Mili Bog, ohrani življenje in zdravje visokodušnimu gospodu, in dodeli podporo, srečo in tek zveličavnimu prizadetju.

A. O.

V Ljubljani se kalvinsko-luteranski tempelj, kterimu bota tudi stanovanje za pastorja in šola perdjana, urno zida. Vsih protestantov na Krajskim je 100—115 oseb, kterih na Ljubljano s stanovitim prebivanjem 40—44 in na deželo 8, in z nestanovitnim prebivanjem na Ljubljano 44—48 in na deželo 9—15 razpade. Podmojstri (kseli), ki vedno prihajajo in odhajajo, se tukaj ne smejo šteti. Celih rodovin (familij) je komaj do 10 protestanskih, kterih v Ljubljani s stanovitim prebivanjem 3 in na deželi 1—2, in z nestanovitnim prebivanjem v Ljubljani 5—6 in na deželi 1—3 živi. — V 22. zvezku naznanil, ki jih bratovšina sv. Leopolda na Dunaji izdaja, se katolski misijonarji pertožijo, kako jim protestantje v Ameriki per spreobračanju nevernih divjakov nagajajo, sami pa kersansko vero tolikanj po svoji glavi rezejo, da se postavia v deželi Kentuki od 740.000 protastantov komaj 40.000 duš še ktere krivoverske stranke (sekte) derži; druga derhal pa popolnoma v indiferentizmu živi in še več del kersena ni! (22. Heft 1850, str. 49). Ali potrebujemo več dokaz, da krivovera ni družiga kakor pot h popolnoma nekersanstvu — k pravi neveri.

Gosp. Dr. Knobler je zdej spet v Ljubljani in misli še nektere dni tukej ostati.

Gospod Matija Menard, kaplan v Semiču, je 14. t. m. umerl.

Začetik šol v Ljubljani.

Vse šole v Ljubljani, bogoslovske, latinske (gimnazialne) in ljudske se bodo mesca kozoperska začelo, in sicer tako, da bo perve tri dni imenovaniga mesca zapisovanje šolcov in tretji dan ravno tega mesca tudi velika maša za pomoč sv. Duha; čertertiga pa t. j. v petik po sv. Mihelu se bomo sošli pervikrat k učenju v šolo. —

Darila za čast. misijonarja g. Dr. Ignacija Knoblerja.

Od poprej . . . 17 gid. — kr.
Gosp. D., kaplan v T. na Dolenskim . . . 5 „ — „
Skupej . . . 22 gid. — kr.